

Sammanfattning av utvecklingen mot strategiresultaten och insatsportföljens genomförande

Övergripande bedömning av utvecklingen mot strategiresultaten och insatsportföljens genomförande	
Övergripande bedömning av:	2016
Utveckling mot strategiresultaten	
Insatsportföljens genomförande	

Översikt: Bedömning av utvecklingen mot strategiresultaten och insatsportföljens genomförande per resultat		
Stödområde 1: Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer		2016
Resultat 1: Stärkt förvaltning av naturresurser och ekosystemtjänster	Bedömning av utvecklingen mot strategiresultatet	
	Bedömning av insatsportföljens genomförande	
Resultat 2: Förbättrad kapacitet hos offentliga institutioner och andra aktörer på nationell och lokal nivå att bidra till miljömässig hållbarhet, ökad motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer samt minskad klimatpåverkan	Bedömning av utvecklingen mot strategiresultatet	
	Bedömning av insatsportföljens genomförande	
Resultat 3: Ökad produktion av och förbättrad tillgång till förnybar energi	Bedömning av utvecklingen mot strategiresultatet	
	Bedömning av insatsportföljens genomförande	
Stödområde 2: Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter		2016
Resultat 1: Ökad rättssäkerhet	Bedömning av utvecklingen mot strategiresultatet	
	Bedömning av insatsportföljens genomförande	
Resultat 2: Stärkt demokratiskt ansvars-utkrävande och transparens på lokal nivå	Bedömning av utvecklingen mot strategiresultatet	
	Bedömning av insatsportföljens genomförande	
	Bedömning av utvecklingen mot strategiresultatet	

Resultat 3: Stärkt kapacitet i det civila samhället att verks för öppenhet, ansvars-utkrävande och ökad respekt för mänskliga rättigheter	Bedömning av insatsportföljens genomförande	
Resultat 4: Ökad respekt för och tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	Bedömning av utvecklingen mot strategieresultatet	
	Bedömning av insatsportföljens genomförande	
Stödområde 3: Förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga människor för att kunna förbättra sina levnadsvillkor		2016
Resultat 1: Förbättrade förutsättningar till produktiv sysselsättning med anständiga arbets-villkor, i synnerhet för kvinnor och ungdomar	Bedömning av utvecklingen mot strategieresultatet	
	Bedömning av insatsportföljens genomförande	
Resultat 2: En hållbar livsmedels-försörjning med särskilt fokus på ett motståndskraftigt lantbruk	Bedömning av utvecklingen mot strategieresultatet	
	Bedömning av insatsportföljens genomförande	
Resultat 3: Förbättrat affärsklimat för hållbar och inkluderande närings-verksamhet och stärkande av institutioner	Bedömning av utvecklingen mot strategieresultatet	
	Bedömning av insatsportföljens genomförande	
Resultat 4: Förbättrad tillgång till social trygghet för människor som lever i fattigdom	Bedömning av utvecklingen mot strategieresultatet	
	Bedömning av insatsportföljens genomförande	

*Övergripande bedömning av utvecklingen mot strategieresultaten under 2016:

Grön: Utvecklingen mot strategieresultaten har gått i önskvärd riktning.

Gul: Utvecklingen mot strategieresultaten har delvis gått i önskvärd riktning.

Röd: Utvecklingen mot strategieresultaten har inte gått i önskvärd riktning.

**Övergripande bedömning av insatsportföljens genomförande under 2016:

Grön: Insatsportföljen har genomförts enligt plan.

Gul: Insatsportföljen har i huvudsak genomförts enligt plan.

Röd: Insatsportföljen har inte genomförts enligt plan.

Sammanfattning av slutsatser och rekommendationer

Utvecklingen mot genomförande av resultaten i den nya strategin 2016 - 2020, som beslutades i mars 2016, har under 2016 gått i önskvärd riktning. Detta var möjligt då två av den nya strategins resultatområde; 1) demokrati, mänskliga rättigheter och kvinnors rättigheter samt 2) levnadsvillkor, marknadsutveckling och sysselsättning, överensstämde i stora drag med den tidigare strategin och det därför fanns planer och program att utveckla och avveckla enligt operationaliseringsplanen. Den nya strategin öppnar upp för nya samarbetsområden, partners och samarbetsformer där en mer strategisk ansats kan tas.

För det nya stödområdet, som är miljö, klimat inklusive förnyelsebar energi, underlättas planering och genomförande av hög prioritet hos Etiopiens regering för detta område. Det finns därför flera strategiska program som genomförs av offentliga institutioner och/eller det civila samhället. Några sådana program inom skog, land och resilient jordbruk kunde fattas beslut om redan 2016. Stöd till effektiv vattenförsörjning, landregistrering och resilient jordbruk pågår i ett mindre program i Amhara regionen. Det visar på ökad produktivitet, ökade inkomster och livsmedelssäkerhet. I Gambella-regionen pågår ett bybaserat stöd inom skogssektorn och ett stöd för att ta fram en plan för

landanvändning i regionen. Ett första steg mot institutionsutveckling kring miljö och klimat via UNDP med fokus på skogsvård och skogsproduktion, ett twinning arrangemang mellan Sverige och Etiopien, påbörjades 2016.

Stödområdet för demokrati, mänskliga rättigheter, kvinnors rättigheter och sexuella och reproduktiva rättigheter genomförs i en politisk miljö som dels karaktäriseras av undantagstillståndet och dess konsekvenser och dels en uttalad politisk vilja för demokratisering som yttrat sig i fördjupad dialog om demokrati, förslag om reform av demokratiska institutioner, ett nytt valsystem och hårdare tag mot korruption. Vårt stöd har lett till viktiga resultat t.ex. en ny strategi för rättshjälp antagits, en ny lag om skolmåltider, ett stort givargemensamt civilsamhälles program som under 2016 nådde mer än 1000 bybaserade organisationer som arbetar med förbättrade villkor för utsatta grupper. som t ex ökat skydd mot utsatta grupper som stärkt egenmakt, ekonomisk egenmakt, funktionshinderades rättigheter, våld mot flickor i skolan minskat, bättre skydd för kvinnor som utsätts för våld, tillgång till preventivmedel i ett flyktingläger i Gambella och hos närliggande byar, bättre sjukvård för patienter med fistula, arbete mot barnäktenskap och andra skadliga sedvänjor såsom könsstympning samt stöd till kapacitetsutveckling av civilsamhället i finansiell styrning. Två utvärderingar visar att viss samverkan med administrationen på lokal nivå har skett också vad gäller den fördjupade dialogen om demokrati. Utvärderingarna konstaterar att individer har fått hjälp, ibland i samverkan med lokal administration, men policy och system har inte förändrats. En rekommendation från utvärderingarna är att långsiktiga systemförändrande resultat kräver kompletterande stöd till civilsamhället, framförallt stöd till offentliga institutioner och med utveckling av plattformar för dialog mellan offentliga institutioner och det civila samhället runt problem och lösningar på dem.

Inom området levnadsvillkor/marknadsutveckling/sysselsättning gjordes under 2016 en portföljanalys som kompletterar analys och slutsatser i operationaliseringsplanen. En av slutsatserna var att innovativt arbete med sysselsättning för kvinnor och ungdomar kan göras i Addis Abeba, vilket skulle leda till önskad fokusering och strategiskt genomslag. Arbete med sysselsättning i urbana miljöer sker idag i Etiopien främst genom utveckling av industriparker med export av produkter från lätt tillverknings-industri men detta behöver kompletteras med skapande av kompletterande arbetstillfällen hos underleverantörer i tillverkningsindustrin, service etc. samt länkande av arbetstillfällen till arbetssökande ungdomar och kvinnor. En annan slutsats var att det fanns starka synergier mellan miljö och klimat, sysselsättning, aktivt arbete med utveckling av resilient kommersiellt jordbruk. Tillgång till marknader behöver därför integreras djupare i arbete med skogsvård, markvård, vattenförsörjning och landsfrågor och på så sätt skapa möjligheter för synergier mellan hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling samt stärkt motståndskraft/resiliens hos individer och samhällen.

Portföljanalysen visade också att viss fokusering i geografiska områden på landsbygden är möjligt inom arbetet med resilient jordbruk och matsäkerhet. Detta ledde 2016 till att svenskt arbete med nydanande planeringsarbete inleddes med två olika konsortier av internationella enskilda organisationer som kan vidareförmedla medel och bygga kapacitet; ett konsortium för det urbana programmet och ett konsortium för arbetet med livsmedelssäkerhet, resilient kommersiellt jordbruk och deltagande bybaserat skogsbruk. Portföljanalysen visade också på behovet av ett fortsatt arbete med stöd till påverkansarbete runt marknadsutvecklingens förutsättningar genom t.ex. Etiopiska handelskammaren samt att stöd till ett bättre utvecklat företagsklimat, den privata sektorn, former för att attrahera ökade utländska investeringar via t.ex. IFC. Nuvarande partner inom dessa områden fick därför fortsatt stöd. På makronivå har IFC:s arbete för Access to Finance katalyserat kapital till utvecklingsrelaterade investeringar från privata sektorn med ett belopp motsvarande 555 miljoner USD. Finansieringen har under 2016 främst möjliggjorts inom leasingområdet, där kapacitetsstöd till myndigheter och leasingföretag ökat förmågan och möjligheterna att attrahera och absorbera lån och investeringar till leasingverksamhet, (multilateralt och privat). Svenskt stöd till IFC för detta var 2 miljoner USD.

Torkan under 2016 ledde till livsmedelsbrist för 18 miljoner människor och den påverkade utvecklingen i landet, t.ex. genom att en stor andel statliga resurser och givarresurser fokuserade på att rädda liv genom bidrag av kontanter och matutdelning, via det sociala välfärdssystemet till 7,6 miljoner utsatta hushåll. Genom det humanitära systemet och myndigheten för katastrof- och riskhantering fick övriga 12,4 miljoner människor med livsmedelsbrist tillgång till mat, transporter av vatten, näringstillskott i hälsokliniker, samtidigt som jordbruket på lång sikt med långsiktigt stöd gjordes mer klimatsmart, resilient och kommersiellt. Tidig varning för torkan fungerade ganska bra under 2015 och 2016 och samtliga aktörer inom staten och givarsamfundet är överens om att dessa båda system; det humanitära genom NDRMC och PSNP samverkade bra, men att samverkan kan utvecklas. Detta för att kunna leverera hållbar systemutveckling och institutionsutveckling enligt landets policy för välfärdssystem och matförsörjning och prioriterad utveckling för att skapa resiliens och bättre levnadsvillkor för individer och samhällen i Etiopien.

En slutsats från arbetet 2016 är att ett kontinuum av gensvar till utsatthet behöver utvecklas. Detta gäller bl.a ekonomiska transferering för de allra mest utsatta, återhämtning för de som har tillgångar och utveckling av ett kommersiellt och hållbart jordbruk, möjligheter till entreprenörskap i anslutning till jordbrukets behov samt industrialisering, en fungerande privat sektor och ökade internationella investeringar. Behovet av institutionsutveckling för långsiktigt hållbara system för service ingår också i detta identifierade kontinuum. Sverige bidrog under 2016 med 134 miljoner svenska kronor i humanitärt stöd till mat, näringstillskott och vatten och 70 miljoner från långsiktigt stöd, Afrikaanslaget till matutdelning via World Food programme, WFP, i Somaliregionen.

För biståndet kan vi konstatera att strategin är fortsatt relevant vad gäller prioriteringar och relevans. Den ger oss beredskap att när möjlighet ges arbeta med mänskliga rättigheter, de fördjupade demokratiska reformer, inklusive stöd till reformer av media, som den etiopiska staten utlovat. Strategin, tillsammans med portföljanalysen av resultatområde 3, motiverar fokuserat stöd till sysselsättning och marknadsutveckling som kan komma ungdomar och kvinnor till del, särskilt i Addis. Dessutom finns starka argument för arbete med resiliens i vissa geografiska områden på landsbygden, som del av stöd till skogsvård, skogsutveckling, hantering av landregistrering och vattenförsörjning samt socialt skydd för de allra mest utsatta grupperna. Viktigt att ha beredskap för ökat arbete för nomadbefolkning, en ofta bortglömd grupp inom resiliensarbetet. Strategin överensstämmer med Agenda 2030, etiopisk policy och 5-årsplanen för tillväxt, och transformering (GTP II) 2016-2021 samt EUs prioriteringar för gemensam programmering. För samtliga resultatområden gäller vikten av att öka det strategiska genomslaget för insatser och öka storleken på dessa.

Det totala svenska bidraget från Sverige till Etiopien ökade 2016 från det tidigare årliga beloppet på 80 miljoner kronor, (plus de extra 70 miljonerna 2015 och 2016 från biståndsanslaget till de som drabbats av torkan både 2015 och 2016), till 201,6 miljoner kronor, inklusive de 70 miljonerna till utdelning av mat och näringstillskott via WFP. Strategibeloppet 2016-2020 är i genomsnitt 200 miljoner kronor per år och för 2017 är det 220 miljoner kronor. Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2016 var 32 miljoner kronor och forskningssamarbetet var 23,1 miljoner kronor. En garanti på 43 miljoner kronor ingicks 2016 med ENAT bank, som ger lån/krediter till kvinnor. Garantin vänder sig till kvinnor i små och medelstora företag som vill expandera. Totalt, inklusive humanitärt stöd, stöd genom svenska organisationer och forskningssamarbete samt garantier utbetalades totalt från Sida till Etiopien 387 miljoner kronor. Forskning och analys identifierades inom samtliga stödområden. Dessutom genomfördes i Etiopien flera globala-och regionala program av FN, Världsbanken, internationella enskilda organisationer, svenska universitet och institut, se vidare kapitel 5. Etiopien är ett stort land med stora behov. Det finns en stor absorptionskapacitet för ökat bistånd.

Utbetalat belopp inom strategin 2016:	201.6 MSEK	Totalt strategibelopp:	1000 MSEK
Avtalat belopp:	201.6 MSEK	Strategiperiod:	2016-2020
Antal avtalade insatser 2016-12-31:	39 stycken		

Stödområde	Utfall 2016, i MSEK
1. Miljö och Klimat inklusive hållbar energi	83.7
2. Demokrati/Mänskliga rättigheter, Kvinnors rättigheter	38.0
3. Levnadsvillkor/sysselsättning/marknadsutveckling/sociala trygghetssystem	79.9

Målsättningen är att de tre olika stödområdena ska ha 1/3 var av resursbeloppet per år, c:a 70-miljoner per år per stödområde. Stödområde 3 som också fanns i den tidigare strategin hade stora utbetalningar under 2016. En del organisationer inom demokrati och mänskliga rättigheter och kvinnors rättigheter fasades ut eller avslutades och hade därför inte så stora betalningar 2016. Under 2017 och 2018 kommer utbetalningarna att balanseras ut på 70-80 miljoner per stödområde. Intensivt arbete med beredningar inom samtliga områden pågår och detta kommer b.l.a att leda till mer strategiska, längre, större och färre insatser under Det finns inom samtliga stödområden möjligheter att expandera och samtidigt förstärka fokus på resiliens, jämlikhet och demokratisering.

2. Bedömning av utvecklingen mot strategiresultaten och insatsportföljens genomförande

2.1 Ändrade förutsättningar (med påverkan på flera/samtliga resultat)

Sida emottog den nya strategin för utvecklingssamarbete med Etiopien i mars 2016. Den nya strategin innehöll de flesta mål som fanns i den gamla strategin och samtidigt tillfördes ett nytt stödområde och flera nya resultat, det är därför möjligt att rapportera insatser från den gamla och nya strategin inom ramen för förväntade resultat i den nya strategin, 2016-2020.

2016 hade speciella förutsättningar för arbete med utvecklingssamarbete i Etiopien. Samhället präglades av demonstration, våld, undantagstillstånd för att kontrollera situationen och samtidigt förslag på politiska och demokratiska reformer. En ny 5- årsplan för tillväxt och transformering, (Growth and Transformation plan II) kom 2016 och EUs gemensamma program för utvecklingssamarbete togs fram med fokus på sysselsättning, samhällsstyrning och effektiv hantering av naturresurser togs fram. Den svenska strategin är ny och stämmer med denna kontext och prioriteringarna stämmer väl överens med prioriteringar i GTP II och EUs gemensamma programmering.

GTP II prioriterar arbete mot korruption och under 2016 har presidenten och premiärministern uttryckt prioriteringar för demokratisering inklusive ökat deltagande. Detta trots att det, vad vi förstår, också finns motstånd för detta bland makthavare på ledande positioner. Det undantagstillstånd som infördes 2016 och fortsatt gäller stärker inte demokrati och mänskliga rättigheter men har inte nämnvärt

påverkat våra pågående program inom demokrati och mänskliga rättigheter. Det är förstås svårt för biståndet att påverka mötesfrihet, rättsstatens principer och andra medborgerliga och politiska rättigheter på djupet när undantagstillståndet finns. Vi har sett att statens dialog om fördjupade demokratiska reformer genomförts på lokal nivå och att civilsamhällets organisationer, som vi stöder i dessa dialoger har kunnat lyfta frågor om korruption, landrättigheter, social trygghet och skydd för invånare samt problem med NGO-lagen från 2009. Vi följer statens planer på demokratisering och utveckling av demokratiska institutioner och bereder långsiktigt stöd till dessa reformer inklusive stöd till det civila samhället, den privata sektorn och media.

Torkan under 2016 var en av de värsta på 50 år. Den påverkade livsmedelssäkerhet och tillgång till rent vatten för mer än 18 miljoner människor. Den etiopiska staten och det internationella humanitära samfundet som arbetat via etiopiska katastrofmyndighet, National Disaster Risk Authority, NRDA har fått beröm för sitt agerande och statens system på lokal nivå. Det har också programmet för sociala trygghetssystem, PSNP fått. Torkan motiverar till fortsatt relevans för att arbeta med de resultat som främjar resiliens.

2.2 Övergripande bedömning av utvecklingen mot strategiresultaten och insatsportföljens genomförande

Övergripande bedömning av:	2016
Utvecklingen mot strategiresultaten	
Insatsportföljens genomförande	

Insatsportföljen har genomförts enligt plan med nya insatser inom miljö och klimat, klimatsmart och resiliert jordbruk och skogsbruk. Vi har sett goda resultat inom pågående stöd för ett bättre företagarklimat, ett garantistöd till kvinnor som har små och medelstora företag, arbete med att stärka det civila samhället genom en givargemensam fond för kapacitetsutveckling av och stöd till civilsamhället, (1000 bybaserade organisationer), och ett visst ökat ansvarsutkrävande på lokal nivå av bybaserade organisationer som får svenskt direktstöd, (90 bybaserade organisationer), men detta räcker inte för att markera resultatet om ansvarsutkrävande grönt. Vi ser också goda resultat i arbetet för att minska våld mot kvinnor samt för att öka deras ekonomiska egenmakt. Det finns resultat i arbetet med rättsstatens principer.

Utvecklingen mot strategiresultaten har inom majoriteten av resultat gått i önskvärd riktning. Det kontext som Etiopien har vad gäller tillgång för medborgare till ansvarsutkrävande, och rättsstatens principer, vilket också på övergripande nivå minskat 2016 genom undantagstillståndet,, samtidigt som premiärministern inlett arbete med fördjupad dialog om reformer inom demokrati och lovat reformer av demokratiska institutioner. I avvaktan på genomförande av dessa reformer och undantagstillståndet har dessa båda strategiresultat markerats gula, dvs utvecklingen av dessa strategiresultat går bara delvis i rätt riktning. Utveckling av demokratiska institutioner, jobbskapande åtgärder för ungdomar i urbana områden, privatsektorutveckling, samverkan mellan staten och det civila samhället inom miljö och klimat och demokrati och mänskliga rättigheter samt konfliktförebyggande insatser bland ungdomar på universitet, som finns i våra planer, är fortfarande relevanta och genomförbara.

Inom miljöområdet finns stor samsyn mellan Sverige och Etiopien. Sverige kan särskilt bidra med kapacitetsutveckling och stöd till institutionsutveckling av Miljöministeriet på nationell, regional och lokal nivå. Sådant stöd kan komma att leda till att Etiopien kan få mer resurser från Den gröna klimatfonden och ökade bidrag från andra givare i Etiopiens egna gröna fond, Fonden för

Klimatarbete, Resiliens, Grön Ekonomi, (CRGE). Sverige kan också stödja administrering av markfrågor där Världsbanken gärna vill ha vårt samarbete och våra medel. Stöd till Social trygghetssystem, ökat skydd för utsatta män, kvinnor, barn och ungdomar och kommersiellt jordbruk samt sysselsättning för ungdomar är fortsatt relevant för resiliens bland individer och lokalsamhällen.

2.3 Stödområde 1: Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer

2.3.1 Stärkt förvaltning av naturresurser och ekosystemtjänster

Övergripande bedömning av:	År
Utvecklingen mot strategieresultaten	2016
Insatsportföljens genomförande	

Indikatorer	Utgångsläge 2016	Utfall 2016	Mål 2020
Hektarvis förstörda vattendelare rehabiliteras genom mark-konservering (i tusental hektar) ORDA. Mindre program i Amhara	Nytt 2018 20 170	1 062, (ORDA)	27 230
Ökad andel av skogstäcket med sociala, ekologiska och ekonomiska fördelar (MELCA)	15,5%	0,5 % 200 000 HA	20 %
Minskad mängd av utsläpp av växthusgaser genom förbättrade metoder produktivitet och koldioxidsnål teknik avger (i miljoner ton)	Nytt 2018 0	4,49	22,45

Vikten av resiliens, som en brygga mellan långsiktigt stöd och humanitärt stöd för att rädda liv gör sig ständigt påmind vid de upprepade perioderna av torka och motiverar till arbete med resiliens. MELCA/Technoserve får stöd till skogshantering, länka till lokala marknader och kunskap om värdekedjor med folkligt deltagande. Byns invånare ökade sina inkomster från arbete med skogen på ett hållbart sätt (odling av kaffe, honung och kryddor. De fick också ökad kapacitet i att driva individuella företag, få tillgång till marknader och därmed öka sina inkomster ytterligare. Stödet har lett till ökat näringsintag och jämställdheten har förbättrats. Ungdomarna blev mindre benägna att flytta och de har fått ökade inkomstkällor från konservering av naturresurser. Byborna har från den lokala administrationen fått certifikat för gemensamt ägarskap av 200 000 ha skog i tre zoner; skyddszon där inget får brukas, transitionszon där man kan bruka och vårda skogen samt öka sina inkomster, och en buffertzoon där man kan utveckla services och handel. Se mer under 2.5.1.

Från slutet av 2016 stöder Sverige ett större program med Farm Africa, FA, som arbetar med liknande program som MELCA i åtta av nio regioner i Etiopien. Under 2018 kommer ovan program som drivs av MELCA att inkorporeras som en organisation som stöds av Farm Afrika i ett konsortium av NGOs som arbetar med folkligt deltagande i skogsförvaltning och skogsbruk. FA arbetar också med

kapacitetsutveckling av den lokala förvaltning, särskilt i frågor om deltagande och ansvarsutkrävande, där MELCA och FA kan bidra med sina kunskaper i social mobilisering, deltagandeplattformar och arbete med ägarskap hos byinvånare och bysamhällen. FA kommer bygga upp plattformar för samverkan med civilsamhälle och lokal administration på lokal- och zonal nivå. Under 2016 lades grunden för att vårt kompletterande stöd till institutionsutveckling av Miljöministeriet, (se nedan), som kopplats till denna pilot och FA:s arbete samt till forskningsinsatser av tankesmedjor och forskare på olika universitet. Samverkan mellan organisationer som är bra på social, hållbar och ekonomisk hållbarhet samt samverkan mellan olika aktörer inom staten, civilsamhället och den privata sektorn kan på så sätt uppnås.

Vårt stöd till den lokala organisationen ORDA, för ökade inkomster i klimatsmart jordbruk har bidragit till att upptagningsområden för vatten förbättrats och det har skapats bättre förutsättning för jordbrukets produktivitet. ORDA planerar för samverkan med Mercicore och FA i Wollo i Amhara regionen i ett konsortium för social, hållbar och ekonomisk utveckling, se vidare 2.5.

2.3.2 Förbättrad kapacitet hos offentliga institutioner och andra aktörer på nationell och lokal nivå att bidra till miljömässig hållbarhet, ökad motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer samt minskad klimatpåverkan

Övergripande bedömning av:	År	2016
Utvecklingen mot strategieresultaten		
Insatsportföljens genomförande		

Indikatorer	Utgångsläge 2015	Utfall 2016	Mål 2020
Antal jordbrukare som genomgått träning i genomförande av klimattålig grön ekonomi, (i tusental)	26 171 Nytt utökat FA 2017	497	3 032
Antal högre regeringstjänstemän och professionella som delat erfarenheter med Svenska institutioner om skogsutveckling	Program med svenska institutioner 2017.		

UNDP med stöd från Norge och där Sverige, kommer vara viktigt i arbetet med att länka ett svensk institutionskapacitetsutveckling/ institutionsutveckling på nationell, regional och lokal nivå samt ge stöd till pilotprojekt med den privata sektorn inom skogsvård och skogsbruk på bynivå.

Planer för användande av land i Gambella tas fram med stöd från via HOAREC. Framtagandet gick in i sin tredje fas 2016. Svensk stöd till den tredje fasen har bidragit till samverkan mellan lokal administration, bybaserade organisationer, experter och tekniskt kunnande för att definiera var olika typer av jordbruk kan äga rum, var skogsbruk är bäst och var konservering ska ske. Om planen i Gambella utvecklas på ett deltagande sätt och ger bra resultat kommer den användas av staten som modell i samtliga regioner. Dokumentation och applicerad forskning blir viktigt i detta stöd.

2.3.3 Ökad produktion av och förbättrad tillgång till förnybar energi

Bedömning av:	År	2016
Utveckling mot strategieresultatet*		
Insatsportföljens genomförande**		

Indikatorer	Utgångsläge 2016	Utfall 2016	Mål 2020
Ökad tillgång till energi från solenergi till olika mottagare	Nytt 2017	0	4 007 700
Ökad generering av el från solenergi (MW)		0	300MW
Minskade utsläpp av växthusgaser genom användande av förnybara energikällor (sol och mini vattenkraftverk) tCO2e/år	Nytt 2017	Nytt	

Resultatområde är nytt inom strategin, och därför fanns det inga pågående projekt under 2016. Ett antal beredningar påbörjades under hösten 2016 för att bygga upp en insatsportfölj för bättre tillgång till och produktion av förnybar energi. Under operationaliseringen av resultatområdet gjordes valet att arbeta med marknadsledd elektrifiering av fattiga hushåll och små och medelstora företag och sociala institutioner via s.k. off-grid-lösningar i småskalig solenergi och mini-vattenkraft. Till det är strategin öppen för gåvomedel och garantier. Projekt har identifierats och börjat beredas. Dessutom pågår dialog med olika investerare för bl.a. en garanti av en större investering av en solcellspark. Insatsportföljen förväntas bidra till ökad produktion av energi, förbättrade levnadsförhållanden för fattiga människor på landsbygden, (arbetstillfällen och tillgång till förnybar energi), mindre utsläpp av klimatgaser samt bättre möjligheter för privatsektorn att utveckla nya marknader.

2.4 Stödområde 2: Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter

Många insatser avslutades under 2016 och en ny portfölj håller nu på att byggas upp. Arbetet med resultatområdet under året har huvudsakligen skett i samarbete med det civila samhället och multilateraler och fokus har legat på att stärka *ett pluralistiskt civilsamhälle* genom stöd till vidareförmedlande organisationer som CSSP, JeCDDO, IA, MCMDO, KMG, CDI, UEWCA och SELAM och *kvinnor och barns rättigheter* genom JP, UNWOMEN, ESMI, UNDOC som var och en har olika perspektiv. Tonvikt har legat på kapacitetsutveckling av civilsamhället och visst påverkansarbete särskilt på lokal nivå, i vissa fall också på nationell nivå. Två utvärderingar har genomförts av stödet till civilsamhället. Mindre initiativ av katalytisk och/eller forskningskaraktär (UN HABITAT och WIDE) har också genomförts. Sverige har stött sista fasen av WIDEs forskning av 100-tal forskare i 20 byar i 20 år. Denna forskning visar bl.a. på minskad fattigdom genom ökad tillgång

till service, stora förväntningar hos ungdomar, storleken på land är en viktig faktor för ökade inkomster, och studien visar på fortsatt brist på jämställdhet.¹

Området stärkt demokrati och jämställdhet och ökad respekt för mänskliga rättigheter bedöms som det område i resultatstrategin där det finns minst ägarskap från den etiopiska regeringen och i GTP II. I Etiopen brister de traditionella ansvarsutkrävande mekanismerna såsom parlament, rättssystem, ombudsmän, oberoende MR-kommission, media och civilsamhälle på grund av det rådande politiska systemet men också på grund av bristande kompetens och kapacitet. Å ena sidan har undantagstillståndet inte förbättrat denna situation, å andra sidan har den fördjupade dialogen om demokratisering initierats i samtliga regioner. Behovet av demokratisering inklusive reform av demokratiska institutioner har framförts av Premiärministern som en prioritering för att skapa stabilitet.

I GTP II finns delar som hänvisar till behovet av bättre samhällsstyrning och minskad korruption

Men tonvikt ligger snarare på effektiv samhällsstyrning än demokratisk samhällsstyrning. Förbättrad jämställdhet finns med i utvecklingsplanen men med fokus på kvinnors ekonomiska egenmakt snarare än politiskt deltagande. Sexuella och reproduktiva rättigheter har relativt hög prioritet.

Den nya strategin öppnar upp för nya samarbetsområden, partners och samarbetsformer. Portföljen är därför i stor utsträckning under utarbetande och några pågående insatser har haft mindre resultatpåverkan på nya resultatområden särskilt rättsstatens principer och ansvarsutkrävande. En utvärdering visar att pågående stöd till civilsamhället har påverkat individers liv men det har inte tillräckligt påverkat policy och system för demokratiskt ansvarsutkrävande och transparens på lokala nivå. Den visar att stödet stärkt kapacitet inom civilsamhället för att verka för öppenhet, ansvarsutkrävande och ökad respekt för mänskliga rättigheter inklusive socialt skydd för utsatta grupper och särskilt skydd för utsatta barn samt ökad respekt för och tillgång till sexuell och Ambassadens stöd har lett till viktiga resultat t.ex. har en ny strategi för rättshjälp antagits, en ny lag om skolmåltider, ett stort givargemensamt civilsamhälles program som under 2016 nådde mer än 1000 bybaserade organisationer som arbetar med förbättrade villkor för utsatta grupper, som t ex ökat skydd för utsatta grupper som stärkt ekonomisk egenmakt, funktionshindrades rättigheter, våld mot flickor i skolan minskat, bättre skydd för kvinnor som utsätts för våld, tillgång till preventivmedel i ett flyktingläger i Gambella och hos närliggande byar, bättre sjukvård för patienter med fistula, arbete mot barnäktenskap och andra skadliga sedvänjor såsom könsstympning samt stöd till kapacitetsutveckling av civilsamhället i finansiell styrning.

2.4.1 Ökad rättssäkerhet

Bedömning av:	År
Utveckling mot strategieresultatet*	2016
Insatsportföljens genomförande**	

¹Change and Transformation in Twenty rural communities in Ethiopia- Selected Aspects and and Implications for Policy, edited by Alula Pankhurst, WIDE research

Indikatorer	Utgångsläge 2015	Utfall 2016	Mål 2020
En statlig strategi för att ge fri rättshjälp antas	Nytt program 2018	En strategi på plats	En förbättrad strategi på plats
Villkoren i fängelser och behandlingen av fångar förbättras (Överfulla fängelser, ej separation av fångar)	Nytt program beslutas 2017		Mål i nytt program

Resultatområdet är nytt och ambassaden håller nu på att bygga upp en ny portfölj inom området. Just nu pågår diskussioner med huvudsakligen två partners, den ena är en civilsamhällsorganisation dock med mycket nära samarbete med verkställande, lagstiftande och dömande organ. Den andra partnern är Human Rights Center på Addis Abeba University. Centret planerar leverera resultat på MR-utbildning, forskning inom MR och bedrivande av rättshjälp.

Pågående insatser som bidragit till resultatområdet är samarbetet med UNODC i tre år och samarbetet med sex lokala organisationer som arbetat med 90 bybaserade organisationer i olika geografiska områden på lokal nivå kring kvinnors rättigheter, funktionshindrades rättigheter, könsstämpning och våld mot kvinnor. Några konkreta resultat är bl. a en stärkt roll för det civila samhället på lokal nivå att representera befolkningen i olika beslutsfattande fora, ökad administrativ och finansiell kapacitet hos 90 små lokala organisationer och 750 självhjälps-grupper för kvinnor. Ökad dialog och samarbete mellan lokala myndigheter och representanter för befolkningen och en viss attitydförändring mot lokala organisationer från myndigheternas sida kan också observeras. Man har även sett en ökad kunskap om rättighetsfrågor bland kvinnorna i målgruppen och hur man kan gå tillväga och kräva dem.²

Stöd till UNODC har resulterat i att den Etiopiska staten nu men hjälp av UNODC tagit fram en strategi för rättshjälp, vilken också inkluderar rättshjälp för utsatta grupper och grupper som lever med riskbeteende. En databas har också tagits fram med data om barn i fängelse på den enda institutionen i landet som finns för barn. Databasen kommer förbättra hantering av dessa barn genom bättre dokumentation och delande av information.

Utmaningen med dessa insatser har varit att det varit svårt att få insatserna att vara katalytiska och bidra till en policyförändring och systemutveckling på högre nivå och att leda till resultat bortom det omedelbara området där insatsen genomförts. För att detta ska åstadkommas krävs samverkan mellan stat och civilsamhälle och kapacitetsutveckling och stöd till offentliga institutioner på olika nivåer.³

2.4.2 Stärkt demokratiskt ansvarsutkrävande och transparens på lokal nivå

Bedömning av:	År	2016
Utveckling mot strategieresultatet*		
Insatsportföljens genomförande**		

²Evaluation of 3rd Call Off of Civil Society support through umbrella organisations, 2013-2017, 2017

³Evaluation of 3rd Call Off of Civil Society support through umbrella organisations, 2013-2017, 2017

Indikatorer	Utgångsläge 2017	Mål 2020
Ökad dialog mellan medborgare och lokala myndigheter om leverans av tjänster	Nytt 2018	
Procentuell tillväxt av privata medier	TBD	40%
Ökat antal offentliga institutioner som har etablerat/uppdaterat sin hantering av klagomål och prövning	Nytt stöd 2018	

Detta är ett nytt område där en portfölj håller på att byggas upp. Som del stöd till demokratisering planeras stöd till ett bredare program till demokratiska institutioner som ska genomföras av UNDP. Programmet försöker stärka de svaga mekanismer för ansvarsutkrävande som finns i landet, genom att arbeta med och stärka dessa institutioners kärnverksamhet. Det handlar om institutioner såsom parlamentet, MR-kommission, ombudsmannainstitution, anti-korrupsionskommission, media och stöd till stärkandet av det civila samhället som är viktiga ansvarsutkrävande aktörer. Vidare planerar ambassaden att från 2018 stödja ett givargemensamt program för deltagande och ansvarsutkrävande inom området social utveckling som genomförs på lokal nivå.

Några pågående insatser har också bidragit till detta resultat särskilt stöd till kvinnors egenmakt genom stödet till de sex lokala paraplyorganisationerna som arbetar med kvinnors rättigheter och ett FN-gemensamt program för jämställdhet och kvinnors rättigheter med fokus på ekonomisk egenmakt. Det FN-gemensamma programmet för kvinnors ekonomiska egenmakt har även arbetet med politiskt deltagande och bidragit till ett ökat ansvarstagande när det gäller kvinnors rättigheter hos lokala myndigheter i fyra regioner; Oromo, Tigray, SNNRP och Afar. Lokala regeringar i dessa regioner har ökat sin kunskap i jämställdhet och jämställdhetsbudgetering.⁴

De sex lokala paraplyorganisationerna har under året arbetat med att stärka kvinnors och flickors rättigheter på olika sätt. En organisation har bidragit till minskat våld i skolor och utarbetat ett index hur man kan mäta våld i skolorna. Utbildningsdepartementet har antagit detta index och uppmanar nu alla skolor i landet att tillämpa det.⁵ En annan organisation har arbetat, framför allt i södra delarna av landet, med att minska utövandet av könsstympning. Man har ordnat utbildning och seminarier om konsekvenserna av könsstympning samt haft dialog med religiösa ledare och byns och grupper av byledare om skadorna. Detta har lett till en minskad prevalens av könsstympning i de områden de varit aktiva⁶. Flera av paraplyorganisationernas samarbetsorganisationer och partner till samarbetsorganisationer inom CSSP, det stora civilsamhällesstödet som stöds av flera givare och hanteras av British council har på olika sätt påverkat lokala system för hantering av kvinnor och barn i behov av särskilt skydd. Det har gällt barn med funktionshinder, barn som bor på gatan, barn som utsatts för skadliga sedvänjor som barnäktenskap, kvinnor i skilsmässa. Dessa partners på bysamhällesnivå har i många fall deltagit i den fördjupade dialogen om demokratisering.⁷ Som nämnts tidigare konstaterar en utvärdering att individer fått hjälp men att man inte påverkat policy och system i tillräckligt hög grad. Sådan resultat kräver som nämnts tidigare, stöd till både offentliga institutioner och det civila samhället, kapacitetsutveckling av offentliga institutioner och plattformar för samverkan.⁸

⁴Evaluation of Phase II, UN Joint Programme on Gender equality and Women's Empowerment, 2013-2016

⁵Initiative Africa, Second Annual Report, July 2015-June 2016.

⁶KMG Women led community development, Annual report 2015

⁷Evaluation of Phase II, UN Joint Programme on Gender equality and Women's Empowerment, 2013-2016

⁸Evaluation of 3rd Call Off of Civil Society support through umbrella organisations, 2013-2017, 2017

2.4.3 Stärkt kapacitet i det civila samhället att verka för öppenhet, ansvarsutkrävande och ökad respekt för mänskliga rättigheter

Bedömning av:	År
Utveckling mot strategieresultatet*	2016
Insatsportföljens genomförande**	

Indikatorer	Utgångsläge 2014	Utfall 2016	Mål 2020
Ökat antal CSO har fått kapacitets-uppbyggnad och uppnåddat att engagera regeringen för att säkerställa skydd av rättigheterna i de områden de ansvarar för .	Av 605 organisationer som fick utbildning inom CSSP, fann 10 % ett effektivt sätt för sam-verkan med offentlig förvaltning på lokal nivå.	1050	1200 Nytt stöd 2018.
Ökat antal CSO som har stöttat kvinnor att engagera sig i regering, parlament, val och en politik om främjar kvinnors rättigheter	106 projekt av 772 går direkt till kvinnor eller integrerar jämställdhet. (CSSP)	Väntar på rapport	Nytt stöd 2018

Det viktigaste arbetet som dessa sex organisationer som nämns tidigare har bedrivit kapacitetsutveckling av 90 lokala bybaserade grupper. En av dessa organisationer, JeCCDDO arbetar också med självhjälpgrupper för kvinnor med en fond för ekonomiska medel och stöd till varandra. Sverige har under 6 år stött 750 av deras 15 000 självhjälpgrupper. Denna nya kapacitet har bland självhjälpgrupper och bybaserade organisationer bland annat resulterat i mer dialog och interaktion mellan dessa grupper och de lokala beslutsfattarna på olika nivåer. Man har visat att man kan nå de allra mest utsatta grupperna med utveckling och att man kan stärka deras röst i policydialog främst på lokal nivå och man har bidragit till viss systemutveckling. Grupperna har i ökad utsträckning deltagit i planering av lokala planer och på så sätt varit med och påverkat beslut.⁹

Det övergripande målet med det givargemensamma CSSP-stödet har varit att bidra till ökad interaktion och dialog mellan CSO och regeringen i syfte att uppnå mer fattigdomsinriktade policyer och att leverera en mer inkluderad service och särskilt nå sårbara grupper. För att uppnå detta har man bidragit med kapacitetsutveckling till lokala organisationer samt finansiellt bidrag. Inom CCSP har man över de 5 år programmet genomförts nått över 1000 organisationer med bidrag och kapacitetsutveckling. Man har stärkt dessa organisationers kapacitet i finansiell styrning, ledarskapsfrågor, resultatbaserad styrning. Man har med stödet nått över 3 miljoner människor och den service organisationerna erbjudit har varit lån, små bidrag för inkomstgenererande program, utbildning, information och ökad kunskap om rättigheter. Man har dock inte lyckats nå det övergripande målet om ökad interaktion och dialog mellan regering och CSO.¹⁰ Ett nytt stöd planeras som kommer hitta nya vägar för detta och fokusera på färre tematiska områden samt arbeta mer med direkt stöd för kvinnor och integrera jämställdhet i samtliga stöd. Både de sex nationella paraplyorganisationerna som Sverige stött direkt och det givargemensamma CSO stödet, CSSP har nått utsatta grupper ofta i perifera områden på landsbygden, människor med funktionshinder, personer med psykiska sjukdomar,

⁹Evaluation of 3rd Call Off of Civil Society support through umbrella organisations, 2013-2017, 2017

¹⁰Evaluation of Ethiopia Civil Society Support Programme, Final Evaluation, 2016, Evaluation of Phase II, UN Joint Programme on Gender equality and Women's Empowerment, 2013-2016

människor i fängelse, unga lagöverträdare och små minoritetsgrupper. En slutsats från en utvärdering 2016 visar att fokus på utsatta grupper och grupper som är svåra att nå har lett till ökat medvetande om dessa grupper och att många individer nåtts med utveckling och stöd samt att deras röst i påverkansarbete på lokal nivå har stärkts. Lärande mellan organisationerna kunde ha utvecklats ytterligare.¹¹

SELAM har riktat in sitt arbete på en annan kategori av aktörer; kulturarbetare och kulturorganisationer i syfte att de ska kunna bidra till ökad respekt för mänskliga rättigheter och demokratisk utveckling. SELAM har också arbetat i stor utsträckning med offentliga institutioner i sektorn i syfte att öka kunskap och förståelse för kulturens roll och få ihop olika kulturaktörer till dialog och samarbete. SELAM tydligaste resultat har varit att man bidragit till en policyförändring som tillåter att personer med funktionsnedsättning nu får tillgång till högre utbildning inom musik.¹²

2.4.4 Ökad respekt för och tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Bedömning av:	År	2016
Utveckling mot strategieresultatet*		
Insatsportföljens genomförande**		

Indikatorer	Utgångsläge 2014	Utfall 2016	Mål 2020
Ökad andel av moderna preventivmedel prevalens	41 %	108 000	55%
Minskad prevalens av könsstympning	74%		30%
Minskat antal födselar bland kvinnor ,15-19 år	12%		6%

Detta är ett område som Sverige arbetat med länge och engagemanget har varit inriktat på att stärka barnmorskeutbildning och arbetet med öka kunskap och kompetens att reparera fistulaskador som framför allt unga kvinnor får efter svåra förlossningar. Vidare har ambassaden stött ett program som syftat till att stärka sexuell och reproduktiv hälsa i flyktinglägren i Gambella på gränsen mot Syd Sudan. Programmet arbetar både med flyktingar och de lokala samhällena på plats. Detta är ett bra exempel på en insats med ett tydligt konfliktperspektiv och som dessutom länkar ett kortsiktigare humanitärt stöd och långsiktigt utvecklingssamarbete. Barnmorskeprogrammet med UNFPA avslutades 2016 och 4500 nyutbildade barnmorskor är redo att börja arbeta på hälsostationer på landsbygden och andra svåråtkomliga platser, 3 Fistula center har utökat sin kompetens och kapacitet att ta hand om kvinnor som drabbats av Fistula i samband med förlossningar och det finns en förbättrad kunskap och kapacitet hos 300 lärare vid barnmorskeutbildningen.¹³

UNFPAs arbete med flyktingar i Gambella har resulterat i att över 300 kvinnor och flickor i flyktinglägren och lokalsamhället runt flyktinglägren har fått ökad kunskap om våld mot kvinnor och hur man kan förebygga våld mot kvinnor, nästan 40 våldtäktsoffer har fått medicinsk behandling och så kallade dagen-efter-piller och nästan 8000 kvinnor och unga flickor har erhållit så kallade ”dignity kits”. Dessutom har mer än 100 000 kondomer distribuerats till manliga flyktingar. Närmare 7000 patienter, både flyktingar och icke flyktingar från närliggande områden, har fått medicinsk behandling av könssjukdomar och nästan 7200 förlossningar genomfördes med utbildad hälsopersonal och nästan

¹¹Evaluation of Phase II, UN Joint Programme on Gender equality and Women’s Empowerment, 2013-2016

¹²Selam, Final Narrative Results-Based Report for ”Cultural Enablers”, 2016

¹³UNFPA, Scaling-up Ethiopia Midwifery education, anaesthesia and Fistula Programme, Final Report 2015

500 gynekologiska komplikationer omhändertogs.¹⁴ Fortsatt stöd till detta arbete ingår i det nya utökade stödet till UNFPAs landprogram.

2.5 Stödområde 3: Förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga människor att kunna förbättra sina levnadsvillkor

Genom främjande av inkluderande ekonomisk tillväxt kan fattiga människor både bidra till och dra nytta av den snabba expansionen i Etiopiens ekonomi, som pågått i mer än ett decennium. Deltagandet sker dels genom direkta ökningar i sysselsättning och inkomst, men även genom förbättrade arbetsvillkor och deltagande i policyprocesser på lokal och nationell nivå. En extern portföljövernsyn som genomfördes i samarbete mellan ambassaden och två externa konsulter från Springfield Centre i december 2016 visar på påtagliga förbättringar i ambassadens arbete med ekonomisk hållbarhet under de senaste två åren. När avtalen för olika pilotprojekt avslutas medger nu en ny samarbetsstrategi, också inom detta område att en mer strategisk och fokuserad ansats antas. Genom samverkan med och finansiering inom ramen för vidareförmedling och kapacitetsutveckling i ett stort stöd till Farm Afrika och två konsortium av internationella NGOer, ett för landsbygden i ett geografisk område med Fram Afrika, Merci corpe och ORDA och ett för skapande av arbetstillfällen för ungdomar och kvinnor i Addis Abeba och eventuella andra städer planeras. Synergier mellan arbetet med ekonomiskt-, miljömässigt och socialt hållbart arbete med bysamhällen och grupper i städerna kommer att fortsatt stärkas. Fokus blir därmed på klimatsmart kommersiellt jordbruk med synergier till stödområde 1, sysselsättning för kvinnor och ungdomar i Addis Abeba och fortsatt arbete med IFC och Etiopiska handelskammaren för marknadsutveckling. All rapportering inom samtliga resultat inom 2.5 kommer från ett särskilt frågeformulär som skickades ut till partners inom detta resultatområde 12 januari 2016¹⁵

2.5.1 Förbättrade förutsättningar till produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor, i synnerhet för kvinnor och ungdomar

Bedömning av:	År	2016
Utveckling mot strategieresultatet*		
Insatsportföljens genomförande**		

¹⁴UNFPA, Progress report to the Embassy of Sweden, December 2015

¹⁵Svar från partners om resultat, frågeformulär 16 januari 2016, som dokumenterats i arkivet.

Indikatorer	Utgångsläge 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Mål 2020
Nya jobb skapas genom utveckling av urban grön ekonomi	Nytt 2017		71 711	215 135
Möjligheter till produktivt och anständigt arbete förbättras för 100 000 pers., där 75 % är kvinnor och/eller ungdomar	Nytt beslut 2017			200 000
Antal deltagare i program som fått förbättrad affärskompetens			7 000	50 000
Tid för att lösa affärskonflikter minskar	12 dagar			5 dagar

Två centrala hinder för utvecklingen av förbättrade ekonomiska levnadsvillkor i Etiopien är dels det kärva affärsklimatet rankat som 159 av 190 av Världsbanken globalt och den låga kunskapsnivån hos befolkningen avseende entreprenörskap och miljömässigt och ekonomiskt hållbara inkomst-genererande sysselsättningar. Mot denna bakgrund har den etiopiska insatsportföljen inkorporerat ett centralt och mångfacetterat arbete med kapacitetsutveckling inom olika områden och på varierande nivåer i samhället beroende på den lokala utvecklingsutmaningens natur. Totalt har kapacitetsutveckling genomförts för knappt 7000 personer, s.k. förändringsagenter t.ex. ledare för kooperativ, myndigheter med makt att reformera villkoren för fattiga människors försörjning, finansiella institutioner, lärare på yrkesskolor och anställda på institutioner och företag som direkt inverkar på förhållandena för entreprenörskap och hållbar sysselsättning i Etiopien.

Direktutbildning till småbrukare och entreprenörskollektiv har också genomförts inom jordbruksnäringar, med särskilt fokus på motståndskraftigt, resilient och miljövänligt jordbruk i utsatta delar av regionerna Amhara och Gambella. Ett exempel på resultat från pågående kapacitetsutveckling under rapporteringsperioden är en påtagligt förbättrad jordbruksproduktivitet och inkomst för lantbrukshushåll i livsmedelsosäkra områden i Amhara. Under 2016 ökade inkomster med i genomsnitt 25 procent för 9300 småbrukare och 2200 landlösa kvinnor och ungdomar, som konsekvens av ökad jordbruksproduktivitet och förbättrade affärskunskaper. För ett flertal grödor ökade produktiviteten med upp mot 70 procent från 2015. En fördjupad resultatutvärdering som gjordes av oberoende konsulter under 2016 och täckte perioden till 2015. En haltidsöversyn av ORDAs arbete i södra Wollo 2015 indikerade att den produktivets- och inkomstökningar som hittills funnits i programmet har resulterat i en påtagligt minskad livsmedelsosäkerhet i området. Trots den pågående krisen med allvarlig torka i utsatta områden, ökade livsmedels säkerheten under 2014-2015 med 10 procent för de hushåll som var projektets målgrupp. Antalet livsmedelsosäkra månader krympte från 10.5 månader till 9.5 månader per år.

På samma sätt noterades Techno Serve i interna undersökningar av målgruppen i Gambella i samarbetet med MELCA i Majang, att produktiviteten för de småbrukare som odlar kaffe ökade med 17 procent under 2016, matosäkerheten rapporterades också ha minskat i genomsnitt med 14 procent för en målgrupp på nästan 5 400 personer. Mejangprojektet har under perioden befunnit sig i en pilotfas och väntas nå betydligt fler hushåll när implementeringsfasen inleds och projektet utökas under 2017. På mikronivå beräknas utsatta landsbygdshushåll ha fått bättre tillgång till finansiering för sina lantbruk och småföretag genom projekten i Amhara och Gambella. I Amhara beräknas till exempel över 6000 personer i målgruppen ha fått förbättrad tillgång till kapital under 2016 genom stöd från ORDA i Amhara till utvecklingen av spar- och lånekollektiv.

Ett annat exempel på resultat från den pågående kapacitetsutvecklingen är att en akademi för lastbils mekaniker som etablerats tillsammans med Volvo och UNIDO nått ett sådant stadium av mognad att en affärsplan kunnat presenteras där utbildningen fullt ut kommer att kunna finansiera sina

kostnader från egna intäkter från dess att gåvofinansieringen är slut i mitten av 2017. Samtidigt har samtliga i den första (2015) och andra (2016) kohorten av utsatta ungdomar som rekryterats till kärnprogrammet fått jobb inom sex månader från examen. Programmet attraherade samtidigt intresse från ett globalt forskningsprojekt inom Gender Innovation Lab, (Världsbanken), och akademien gjordes i samarbete med UNIDO och Världsbanken till ett forskningsprojekt om möjligheter och utmaningar för kvinnors inträde i högproduktiva men mansdominerade yrken. I linje med behovsanalyser från både SELAM och den etiopiska regeringen etablerade akademien vidare ett lärarutbildningsprogram som förväntas kunna motverka den brist på lärare som för nuvarande föreligger och begränsar kvaliteten på yrkesutbildningar inom Polytech i Etiopien. De etiopiska myndigheterna, genom sitt deltagande i programmets styrgrupp, meddelade 2016 intresse för att en yrkesskola i varje region av Etiopien bör anamma den ansats och utbildningsmodell som etablerats på akademien, för att fungera som förebilder för andra skolor i landet. Ett nytt program för sysselsättning inom urbana områden för kvinnor och ungdomar bereds och detta kommer att komplettera och förstärka pågående program. Det planeras av ett konsorium av internationella enskilda organisationer; SNV, Internationella Save the Children, Technoserve och Merci corp.

2.5.2 En hållbar livsmedelsförsörjning med särskilt fokus på ett motståndskraftigt lantbruk

Bedömning av:	År	2016
Utveckling mot strategieresultatet*		
Insatsportföljens genomförande**		

Indikatorer	Utgångsläge 2014	Utfall 2016	Mål 2020
Ökad produktion av stora livsmedels-grödor genom att öka produktiviteten, (i miljoner deciton)	270	294	406
Antal skolbarn med ökad hållbar tillgång till näring	0		5 740

ESMI är en lokal organisation vars påverkansarbete bidragit till att den Etiopiska regeringen 2016 antagit en lag som förskriver att alla grundskolor i landet ska förse barnen med skolmat så att barnen ska orka med sin skoldag och kunna ta till sig det lärande som erbjuds. ESMI inledde sitt arbete med ett 20-tal skolor i Amhara-regionen. De hjälpte skolorna att bygga upp ett system för skolmat. Man bidrog med ett antal kor och utbildade skolpersonalen i hur man bedriver en säker mjölkproduktion. Skolorna blev självförsörjande på skolmat inom 2 år och nya jobb skapades i anslutning till skolmatsproduktionen. Barnens skolnärvaro ökade och skolresultaten förbättrades. Exemplet sprids nu vidare till andra skolor. Viktigast var dock att genom detta exempel visade man regeringen hur skolmat kan levereras hållbart med en relativt liten investering. Detta ledde till att landet nu har en nationell lag om skolmat. I ett samarbete med WFP har Sida planerat för en samverkan runt resiliens, där humanitärt och långsiktigt bistånd ska kunna komplettera varandra och resiliens skapa en brygga mellan dem.

2.5.3 Förbättrat affärsklimat för hållbar och inkluderande näringsverksamhet och stärkande av institutioner

Bedömning av:	År	2016
Utveckling mot strategieresultatet*		
Insatsportföljens genomförande**		

Indikatorer	Utgångsläge 2014	Utfall 2016	Mål 2020
Förbättrad skattnings av näringsklimat	159 of 190		100 of 190
Antal rekommenderade lagar/regler/ändringar/koder beslutade eller regeringens politik antas	0	9	25
Värde av finansiering som generats genom stöd och facilitering till den privata sektorn	0	555 MUSD	USD 5,3 bn

Ett annat område där kapacitetsutvecklingen gett resultat under året relaterar till reformer av näringslivsklimatet i Etiopien, där svenskfinansierade projekt haft framgångar inom flera områden. IFC har genom sitt påverkansarbete och tekniska stöd bidragit till att nio lagar förändrats för ett bättre affärsklimat under året. Exempelvis har ökända lagstiftningar kring årlig uppdatering av företagslicenser slopats till följd av påverkansarbete från IFC under Investment Climate Trust Fund. Även rigorösa och ineffektiva regleringar gällande kompetenscertifikat för företag har slopats och omorienterats till kritiska kompetensområden av allmännyttan, dvs otillräcklig kompetens hos företagen har negativ inverkan på liv och hälsa. Ett tiotal förändringar i skattelagstiftning och -administration har genomförts. ILO har samtidigt fått genomslag i flera textilfabriker där hälsofrågor runt arbetsmiljö och en policy för säkerhet införts. Genom projektet har de kunnat vara med och påverka Etiopiens arbetsmarknadslagstiftning på olika sätt. Techno Serve, TNS har vidare haft policygenomslag i det avseende att en dubbelbeskattning försvunnit, vilket tidigare drabbade småbrukare i kooperativt hårt i Mejang-distriktet av Gambella-regionen. På makronivå har IFC:s arbete för Access to Finance katalyserat kapital till utvecklingsrelaterade investeringar från privata sektorn med ett belopp motsvarande 555 miljoner USD. Finansieringen har under 2016 främst möjliggjorts inom leasingområdet, där kapacitetsstöd till myndigheter och leasingföretag ökat förmågan och möjligheterna att attrahera och absorbera lån och investeringar till leasingverksamhet, (multilateralt och privat). Svenskt stöd till IFC för detta var 2 miljoner USD.

2.5.4 Förbättrad tillgång till social trygghet för människor som lever i fattigdom

Bedömning av:	År	2016
Utveckling mot strategieresultatet*		
Insatsportföljens genomförande**		

Indikatorer	Utgångsläge 2016	Utfall 2016	Mål 2020
Tillgång till Urban Productive Safety Net Program, PSNP (antal mottagare)	1 017 056	1 101 706	1 305 117
Förbättrade system för sociala skyddsnät	Nytt 2017		

Den återkommande torkan och brist på social service gör att människor, särskilt pastorlister och människor med mycket små jordbruksarealer lever på marginalen i avlägsna områden. De allra fattigast i urbana områden är också en utsatt grupp. Institutionsutveckling på nationell, regional och lokal nivå, samverkan mellan offentlig förvaltning och civilsamhället och nya innovativa sätt att nå de allra mest utsatta grupperna i städerna och på landsbygden prioriteras i nytt planerat svenskt (via Unicef) systemstärkande stöd till sociala skyddsnät. I slutet på 2016 påbörjades en beredning till för stöd till resiliens genom tillgång till sociala trygghetssystem. En analys visar att Sverige kan ha en nisch i arbetet med att utveckla kapacitet och system för att genomföra etiopiska policyn för social trygghetssystem.

3. Synergier med andra svenska strategier

I Etiopien har FN flera av sina största program i världen. Här finns en stor andel svenskt stöd i deras reguljära program. Det finns också stora globala program inom FN, Världsbanken och Internationella organisationer som har projektstöd från Sverige, såsom H6+ för sex FN-organisationers arbete med tillgång till hälsa och sexuella och reproduktiva rättigheter. Detta program avslutas i juni 2017. Det finns också globala och regionala organisationer, svenska universitet och institut som får direktstöd. Flera av dessa program har fått medel från Sidas globala- och regionala medel och styrs av strategier för dessa medel. Den regionala strategin för sexuell och reproduktiv hälsa bidrog t.ex. 2016 med stöd till CHAI för arbete med framtagande av ett effektivt försäkringssystem inom hälsa i Etiopien. Det regionala programmet Söder om Sahara har flera program där det planeras särskilda fönster för Etiopien. Detta gäller t.ex. stöd till organisationen Renewable energy and adaptation to climate change, REACT. Globala program som Innovations Against Poverty II, (IAP II), private financing advisory network, (PFAN) samt Energizing development, som också har särskilda nationella fönster för Etiopien. Inom IAP och PFAN finns möjligheter för den privata sektorn att söka medel för b.la energiprogram. Det globala Symbiocity programmet för stadsplanering med fokus på avfallsåtervinning har också beslutats om i Stockholm under 2016 och det har ett särskilt fönster för Etiopien, som har börjat beredas under 2016. Likaså, det globala programstödet från Sida till UNHABITAT har en del medel som går till verksamhet i Etiopien. UNICEFs globala WASH program stöds av Sverige med globala medel. Demokratianslaget har också program med fönster i Etiopien. Ambassaden arbetar med synergier med dessa program och med prioritet på sådana program som har koppling till vårt stöd i strategin, där vi på plats har expertkunskap kombinerat med landkunskap.

Utbetalt belopp inom andra anslagsposter som gick till landet/regionen 2016:	188,7 MSEK
Humanitära insatser, ap. 1	133,9 MSEK
Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället, ap. 5	31,7 MSEK
Forskningssamarbete, ap. 32	23,1 MSEK
Garantier	43 MSEK

4. Givarkontext

Biståndets (totala) andel av statsbudgeten utgör 19%	Sveriges andel av totala biståndet utgör 7.3%
Givargemensam samarbetsstrategi saknas	Gemensamma EU-strategin Saknas Status på EU-gemensamprogrammering: Finns en prioritering och en karläggning har gjort vilka pågående och planerade insatser som EU MS gör inom detta. Prioriteringarna är Naturreсурter, Samhällsstyrning och sysselsättning för ungdomar. MS och EU har tillsammans pågående och planerat stöd inom dessa områden för 3.6 miljarder Euro.
De fem största givarna (organisationer och/eller länder) är: WB(IDA), USA, UK, EU, ADB	Sverige är den 11:e störste givaren Av EU MS är Sverige den 5:e störste givaren (UK, Italien, Nederländerna, Finland, Sverige)

Etiopien är ett stort land med stora behov och vi ser nödvändigheten av att fokusera och arbete mer strategiskt med de jämförelsevis små medel Sverige har till förfogande. Det finns en ökad absorptionskapacitet inom resiliens, inclusive social trygghetssystem och stöd till sysselsättning och reformer inom demokratisering.

5. Lärdomar och rekommendationer

Nedan beskrivs ett antal lärdomar från strategigenomförandet 2016;

1. För att åstadkomma policy-, och systemförändringar bör stöd till civilsamhället ofta kompletteras med stöd till den offentliga sektorn och med stöd till gemensamma dialogplattformar för erfarenhetsutbyte. Inom yrkesutbildning och miljö och klimat finns exempel på effektiva och relevanta pilotprojekt där offentliga sektorn vill expandera verksamheten. ambassaden behöver se om vi kan arbete mer med andra givare för att stödja katalytiska insatser få stöd från dem eller finansiering av privat kapital för finansiering för att expandera innovationer. Små program kan expandera med hjälp av ledarskap och politisk vilja.
2. Samverkan runt en fråga med olika aktörer på olika nivåer i samhället kan leda till större genomslag för resultat.
3. En svårighet är regionernas och lokala myndigheters allt mer osjälvständiga ställning i den allt mer centraliserade staten. Sådant som drivs från federal nivå kan ofta upplevas som top- down och inte förankrat samtidigt som viljan att framstå som en effektiv region kan leda till att statistik och resultat fel rapporteras. Deltagande bör därför prioriteras i samtliga program. Vi kan bidra till att policy implementeras och att institutioners kapacitet ökar samt främja ett utvecklingsarbete med ökat deltagande.
4. Resiliens är lätt att prioritera i det etiopiska sammanhanget med regelbunden torka och regelbundna översvämningar samt en historia av våldsamma konflikter. Det är viktigt att arbeta med maktanalys och konfliktanalys, helst med andra givare. Det behövs ett långsiktigt perspektiv för arbetet med resiliens och bättre samordning mellan givare. Offentlig service, grön ekonomi, effektiv decentralisering, tillgång till resurser och utveckling som innebär deltagande, socialt skydd, tillgång till vatten, land och skog samt en ekonomi som är grön och skapar arbete och försörjningsmöjligheter genom jordbruk och bortom jordbruk är viktiga områden i arbetet med resiliens..
5. Humanitärt stöd når idag de fattigaste och långsiktigt bistånd når de lite mindre fattiga människorna. Detta måste göra något åt inom ramen för arbetet med resiliens.. Givare med stora resurser som EU, Dfid, USA och Italien är viktiga att samarbeta med för genomslag i arbetet med resiliens.

6. Implikationer för förändringar av innevarande strategi

Vi har just fått en ny strategi som är mycket relevant. Det finns en ökad absorptionskapacitet för stöd till resiliens inklusive social trygghetssystem samt demokratisering och sysselsättning för ungdomar.

7. 3 tematiska områdena och dess fokus och integrering i december 2016.

	Volymandel el som Huvudmål	Volymandel integrerat	Andel insatser som huvudmål	Andel insatser integrerat	Icke- social sektorer gender
Miljö/ klimat	28%	20%	15%	25%	
Jämställdhet	6%	76%	25%	38%	2 %
Konflikt	0	28%	3,6%	55%	

Portföljen är under uppbyggnad med ökade medel och tydlig styrning med ny strategi. Siffrorna i tabellen reflekterar insatser och volymer registrerade under den gamla och nya strategin 2016. Andel av volymen som har miljö och klimat som huvudmål har ökat markant. I slutet på 2018 bör den vara uppe i en tredjedel av volymen. Integreringsgraden bör öka till åtminstone 2/3. Under 2017 fattas beslut om 3 stora stöd med jämställdhet som huvudmål inom sysselsättning, kvinnors deltagande i politiken och sexuell och reproduktiv hälsa inklusive arbete mot våld mot kvinnor. Detta kommer öka andelen av program där jämställdhet är ett huvudmål. Det ser lägre ut än det är då stora gamla program utbetalades 2015 och avslutades 2016. Integreringen av jämställdhet har tagit fart särskilt i större program. Konfliktperspektivet är integrerat i många små insatser, men ännu inte i program med större volymer. Ett stöd med fredsbyggande som mål avtals 2017. 2% av icke sociala sektorer har jämställdhet som huvudmål.